

Biografisch repertorium van de dienstverleners van Schendelbeke (1800-2000)

Freddy DE CHOU

Deze bijdrage geeft een biografisch overzicht van verschillende 'dienstverleners' van Schendelbeke in de negentiende en twintigste eeuw: de medische zorgverstrekkers, de burgemeesters en schepenen, de gemeentesecretarissen en pastoors. In de volgende edities brengen we dit repertorium voor de andere deelgemeenten van Geraardsbergen.

A. Medische zorgverleners (tot 1975) ⁽¹⁾

Doctors in de geneeskunde, heelkunde en verloskunde

Désiré (Desiré Joseph) Van De Velde (1863-1865) (Lessen 9 maart 1836 - Ninove 31 mei 1918), zoon van landbouwer Jan Baptist en van Anna Josepha Maincq (zie burgemeesters), getrouwd met Adela Coleta Roman. Hij behaalt het doktersdiploma aan de katholieke universiteit in Leuven op 28 juli 1862. Dokter Van De Velde praktiseert in Schendelbeke in 1863 tot 1865, waarschijnlijk in de woning van zijn vader die naar Schendelbeke is komen wonen na het overlijden van zijn echtgenote in Lessen. Na zijn huwelijk in Ninove op 6 september 1865 verhuist hij naar deze stad, waar hij tot zijn overlijden huisarts is in de Peperstraat (later Despauteerstraat genoemd) nr. 18. Dokter Van De Velde is er jarenlang lid van de plaatselijke gezondheidscommissie. Hij is de vader van notaris Jules Van De Velde, die gevestigd is op hetzelfde adres.

Victor Capiou (1905) (Schendelbeke 12 maart 1876 - Schellebelle 4 maart 1929), zoon van landbouwer Petrus en van Marie Christine Simoens, getrouwd met Maria Josepha Magdalena Seraphina De

Turck uit Steenhuize-Wijnhuize. Hij promoveert tot doctor in de geneeskunde aan de rijksuniversiteit in Gent op 21 juli 1904. Na zijn studies vestigt hij zich als huisarts enkele maanden in zijn geboortedorp. Op 3 februari 1905 verhuist hij naar Schellebelle (Stationstraat 73), waar hij tot zijn overlijden zijn praktijk uitoefent. Zijn zoon Raoul is advocaat in Schellebelle.

Daniël Alfons (Daniël) Raes (1968-2006) (Herzele 27 maart 1941 - Schendelbeke 4 oktober 2006), getrouwd met Monica De Cock. Hij behaalt het doktersdiploma in Gent op 12 juli 1966. Het visum om te kunnen praktiseren krijgt hij van de provinciale medische commissie op 7 september 1966. Zijn praktijk als huisarts vestigt hij in Schendelbeke Moenebroekstraat 33, later 38.

Serafina Maria De Vis (1970-heden) (Zemst 4 september 1944), getrouwd met Luc Richard Tuypens. Woonplaats: Moenebroekstraat 35. Diploma: Leuven 11 juli 1969 (visum: 2 februari 1970).

Vroedvrouwen

Sophia (Sophie) Van Lil (1835-1871) (Schendelbeke 26 februari 1811 - Schendelbeke 8 november 1871), dochter van burgemeester Joannes Franciscus (Jan Frans) en

van Maria Josepha Haelterman, getrouwd met landbouwer Jan Frans Van Trimpont uit Zarlardinghe. Ze behaalt in Gent op 7 april 1834 het diploma vroedvrouw en oefent gedurende meer dan 35 jaar dit beroep uit in haar geboortedorp.

Anna Maria (Anne) De Thaye (1848-1861) (Onkerzele 3 juli 1800 - Schendelbeke 22 juni 1861), dochter van Jan Baptist en van Catharina Van Muylem, getrouwd met dagloner Franciscus De Mulder. Ze behaalt in Gent op 17 april 1837 het diploma vroedvrouw en oefent dit daarna uit in haar geboortedorp (1838-1847). Na haar huwelijk in 1847 verhuist ze met haar man mee naar Schendelbeke. Daar blijft ze vroedvrouw tot haar dood op 60-jarige leeftijd.

Gabriëla Marie (Gabriëlle) Van Lierde (1933-1969) (Schendelbeke 25 juli 1909 - Schendelbeke 15 mei 1997), dochter van Désiré en van Pelagie Romanie Andries, getrouwd met Raymond Van Mello. Het echtpaar woont Moenebroekstraat 130. Gabriëlle studeert in Gent af op 13 oktober 1930 en krijgt het provinciale visum op 16 december 1930. Ze oefent haar praktijk niet meer uit vanaf 1969, maar behoudt wel haar vergunning tot 1975.

⁽¹⁾ Fr. De Chou, *Medische zorgverleners in Geraardsbergen in de negentiende eeuw*, Gerardimontium, 2005, (204), p. 10-24; 2006, (205), p. 10-29; (206), p. 29-39; (207), p. 25-37. Die data zijn aangevuld tot 1975.

De dorpskom van Schendelbeke volgens de Atlas der Buurtwegen – 1841. Op het plan zijn de volgende gebouwen genummerd: 1. de hoeve van Pieter Jan Schollaert (burgemeester); 2. de hoeve en school van Jan Francis Van Lil (gemeentesecretaris); 3. de hoeve van Petrus Haelterman (burgemeester); 4. de hoeve van Bernard De Strooper(e); 5. de hoeve van Pieter Vanderschueren (schepenen); 6. de hoeve van Bernard Schollaert (burgemeester); 7. de hoeve van Egidius Paeleman (schepenen); 8. de pastorie.

Ivonne Hortense (Ivonne) Mignon (1943-1969) (Schendelbeke 15 maart 1921 - Geraardsbergen 15 maart 1990), dochter van Raymond en van Marie Theresia Van Mello, getrouwd met Hysselinckx Paul en daarna met Marcel De Backer. Ze promoveert in Gent als vroedvrouw op 12 augustus 1941 (visum: 22 februari 1942). Gedurende de periode van haar praktijk woont ze in de Ganzestraat. Ze praktiseert niet meer vanaf 1969, maar krijgt nog vergunning tot 1975.

B. Lokale politieke mandatarissen ⁽²⁾

Burgemeesters (1830-1977)

Petrus Joannes (Pieter Jan) Schollaert (1830-1833) (Ophasselt 1 augustus 1772 - Schendelbeke 22

april 1836), zoon van Jean Joseph (maire 1816) en van Maria Francisca De Clippele, getrouwd met Susanna De Vulder, landbouwer, patriot, burgemeester van 30 oktober 1830 tot midden 1833 (ontslag).

Bernardus (Bernard) Schollaert (1833-1836) (Ophasselt 3 mei 1778 - Schendelbeke 7 juni 1850), zoon van Jean Joseph (maire 1816) en van Maria Francisca De Clippele, getrouwd met Isabelle Cobert (Coubert), daarna met Maria Theresia De Vulder en later met Bernardine Van Crombrugge (dochter van Hendrik, burgemeester Smeerebbe), landbouwer, patriot, katholiek, burgemeester van 10 oktober 1833 tot 13 oktober 1836.

Petrus Haelterman (1836-1851) (Okegem 20 oktober 1784 - Schen-

delbeke 27 mei 1859), zoon van Amandus en van Theresia Hendricx, getrouwd met Bernardina Schollaert (zuster van Pieter Jan en van Bernard), landbouwer in de Ganzestraat 3, katholiek, gemeenteraadslid 1819-1827, schepenen van 30 oktober 1830 tot 13 oktober 1836, burgemeester van 14 oktober 1836 tot 30 oktober 1851 (ontslag).

Jean Baptiste (Jan Baptist) Vandavelde (1852-1860) (Overboelare 11 november 1799 - Schendelbeke 20 juli 1869), zoon van Rochus en van Joanna Lenoir, getrouwd met Anna Josepha Maincq en later met Maria Theresia Steppe, brouwer en molenaar op de Steenweg, katholiek, gemeenteraadslid 1843-1851, burgemeester van 12 januari 1852 tot 22 februari 1861.

⁽²⁾ FR. DE CHOU, *Verkiezingen en gekozenen in Schendelbeke 1830-1977*.

Petrus Arens (1861-1869) (Schendelbeke 22 november 1806 - Schendelbeke 31 maart 1872), zoon van Frans en van Joanna Van Mello, getrouwd met Rosalia De Mulder, landbouwer in de Kerkstraat, gemeenteraadslid 1842-1851, schepenen van 17 januari 1858 tot 6 maart 1861, burgemeester van 7 maart 1861 tot 6 januari 1870.

Benedictus (Benedict) De Strooper(e) (1870-1893+) (Schendelbeke 13 februari 1823 - Schendelbeke 10 november 1893), zoon van Bernardus en van Maria Theresia De Henau, getrouwd met Joanna Maria Haelterman (dochter van burgemeester Petrus) en later met Maria Anna Octavia De Saedeleer, landbouwer in de Dagmoedweg, katholiek, gemeenteraadslid 1855-1860, burgemeester van 7 januari 1870 tot 10 november 1893.

Franciscus Joannes (Frans) Haelterman (1894-1920+) (Schendelbeke 3 december 1859 - Geraardsbergen 14 mei 1920), zoon van Amand en van Francisca De Smet, getrouwd met Maria Theresia De Meyer, landbouwer in de Ganzestraat 3, katholiek, gemeenteraadslid 1885-1893, burgemeester van 14 december 1893 tot 14 mei 1920, provincieraadslid van 26 juli 1896 tot 14 mei 1900 en van 4 januari 1916 tot 14 mei 1920 (in vervanging van Emiel Vandertaelen, legt wegens oorlogsomstandigheden pas in 1919 de eed af).

Frans Xaveer Schotte (dd. 1920-1921) (zie schepenen).

Frans Vander Mijnsbrugge (1921-1932) (Schendelbeke 2 november 1865 - Aalst 19 juni 1942), zoon van Antoon en van Virginie Vanderputten, getrouwd met Adeline Genovera Cosijns, landbouwer, eigenaar in de Moenebroekstraat, katholiek, gemeenteraadslid 1908-1921, schepenen van 14 juli 1921 tot 2 september 1921, burgemeester van 3 september 1921 tot 29 maart 1932.

Petrus Matheas Daneels (1933-1946) (Schendelbeke 5 april 1884 - Geraardsbergen 19 augustus 1967), zoon van Francies en van Henderica De Rijke, getrouwd met Maria Griselda Amandina Capiou, landbouwer-herbergier in de Kattestraat 216 (Dries), socialist, schepenen van 14 juli 1921 tot 29 maart 1933, burgemeester van 30 maart 1933 tot 3 januari 1947.

Gustaaf Omer (Omer) Van Liefveringe (1947-1970) (Schendelbeke 31 januari 1891 - Schendelbeke 14 juli 1977), zoon van Karel Lodewijk en van Maria Geeroms, getrouwd met Julie Melanie Van Lierde, landbouwer in de Moenebroekstraat, katholiek, gemeenteraadslid 1933-1946, burgemeester van 4 januari 1947 tot 4 januari 1971.

Gilbert Ivo (Gilbert) Van Mello (1971-1977) (Schendelbeke 4 februari 1928), zoon van Jules en van Blondine Andries, getrouwd met Wivina De Backer, staatsbediende, socialist, gemeenteraadslid 1959-1970 en 1977-1982 (Geraardsbergen), burgemeester van 5 januari 1971 tot 22 maart 1977.

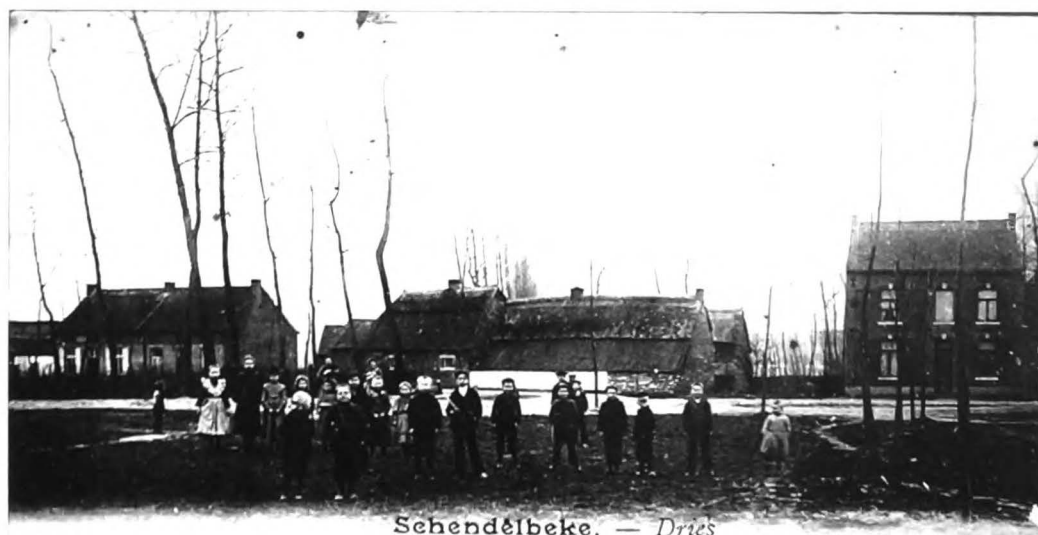
Schepenen (1830-1977)

Petrus Haelterman (1830-1836) (zie burgemeesters).

Pierre Vanderschueren (1830-1832) (Schendelbeke 14 augustus 1800 - Schendelbeke 14 februari 1837), zoon van Joseph en van Catharina (Aldegonde) Herregodts, getrouwd met Maria Theresia Vanden Neucker, landbouwer rechtover de kerk, schepenen van 30 oktober 1830 tot begin 1832 (ontslag).

Franciscus (Frans) Van Mello (1832-1836) (Schendelbeke 9 september 1764 - Schendelbeke 15 maart 1843), zoon van Joannes en van Maria Anna Van Der Schueren, getrouwd met Maria Catharina Capiou, landman, veldwachter in de Dagmoedstraat, patriot, schepenen van 8 april 1832 tot 13 oktober 1836.

Augustinus (August) Vandevelde (1836-1837) (Schendelbeke 2 februari 1807 - Schendelbeke 29 april 1883), zoon van Rochus en van Joanna Lenoir (broer van burge-

D. Hendrix, 293, Plantijnlei, Antwerpen

Dries - 1906. De middeleeuwse 'Driesch te Schendelbeke' bestond uit een grote driehoekige plaats, waarrond de lemen woningen stonden. Aan één zijde van de dries bevond zich de dorpsvijver. De dorpsplaats werd doorsneden door diverse wegen, waardoor kleine driehoekige graspleinen ontstonden. De prentkaart toont nog de lage, half met stro bedekte woningen.

meester Jean Baptiste), getrouwd met Juliana Van Ongevalle, moleenaar op de Gentsesteeweg, bijzondere, schepen van 14 oktober 1836 tot 27 januari 1837.

Jan Baptist Van Liefferinge (1836-1848) (Schendelbeke 20 juli 1792), zoon van Petrus en van Isabella Schotte, getrouwd met Bernardina Cauwels, landbouwer in de Lange-meersstraat, gemeenteraadslid 1830-1836 en 1852-1863, schepen van 14 oktober 1836 tot 18 oktober 1848.

Egidius Paeleman (1837-1842) (Schendelbeke 16 mei 1778 - Schendelbeke 18 juli 1860), zoon van Martinus en van Albertina Druwez, getrouwd met Bernardine De Mulder, landbouwer in de Kattestraat, ontvanger kerkfabriek, gemeenteraadslid 1836 en 1848-1860, schepen van 28 januari 1837 tot 27 december 1842.

Bernardus (Bernard) De Strooper(e) (1843-1854) (Ophasselt 30 oktober 1781 - Schendelbeke 28 april 1868), zoon van Franciscus en van Maria Theresia Van Lathem, getrouwd met Maria Theresia De Henau, landbouwer in de Dagmoedstraat, katholiek, gemeenteraadslid 1836-1842, schepen van 28 december 1842 tot 30 november 1854 (ontslag), burgemeester 1825-1830.

Franciscus (Frans) Schollaert (1848-1860) (Schendelbeke 26 maart 1815 - Schendelbeke 18 februari 1887), zoon van Bernardus en van Bernardina Van Crombrugge, getrouwd met Maria Josepha De Vulder, landbouwer op de hoek van de Kleine Molenweg en de Kerkstraat, katholiek, gemeenteraadslid 1846-1848, schepen van 2 december 1848 tot 22 februari 1861.

Amandus (Amand) Haelterman (1855-1857) (Schendelbeke 12 november 1820 - Schendelbeke 17 februari 1872), zoon van Petrus en van Bernardina Schollaert, getrouwd met Francisca De Smet,

Schendelbeke. — Oolikaard (Linde)

D. Hendrix, Plantijnlei, 293, Antwerpen

Oolikaard - 1906. De Moenebroekweg werd in de volksmond 'den Oolikaart' genoemd. De wijk begon aan 'de Linde' en ging tot de Aalstsesteenweg. De lindeboom vooraan sneuvelde in 1966 voor de verbreding van de straat. De lemen hoeve met strooien dak verdween in 1978. Waar is de tijd toen nog de haan op de mesthoop triomfeerde en de kippen tot in het portaal scharrelden? Let ook op de typische volkse kledij van voor de eerste wereldoorlog: de schort, de zwarte kousen, de kniebroek, de klepmuts, de klompen, ...

landbouwer in de Ganzestraat 3, katholiek, gemeenteraadslid 1858-1872, schepen van 29 mei 1855 tot 16 januari 1858.

Petrus Arens (1858-1861) (zie burgemeesters).

Frans De Mulder (1861-1890+) (Schendelbeke ca 1799 - Schendelbeke 24 oktober 1890), zoon van Jan Baptist en van Maria Judoca Vidts, getrouwd met Sophia Manghelinckx, landbouwer in de Molenweg, katholiek, schepen van 23 februari 1861 tot 24 oktober 1890.

Josephus (Joseph) Moreels (1861-1899+) (Schendelbeke 13 mei 1835 - Schendelbeke 30 september 1899), zoon van Adriaan en van Bernardina Vander Schueren, getrouwd met Anna Marginet, landbouwer in de Driesstraat, katholiek, schepen van 20 september 1861 tot 30 september 1899.

Benedictus (Benoit) Cock (1891-1899) (Schendelbeke 8 april 1829 - Schendelbeke 14 april 1910), zoon van Nicodemeus en van Anna Christina De Nutte, getrouwd met Maria Theresia Neuckermans,

bouwkundige, katholiek, gemeenteraadslid 1882-1890, schepen van 8 januari 1891 tot 4 januari 1900.

Ivo Simoens (1900-1903 en 1908-1911) (Schendelbeke 6 november 1832 - Schendelbeke 7 mei 1922), zoon van Emanuel en van Sophia De Nutte, getrouwd met Julia De Pril, landbouwer in de Dagmoedstraat, gemeenteraadslid 1867-1899 en 1904-1907, schepen van 5 januari 1900 tot 11 januari 1904 en van 13 januari 1908 tot 4 januari 1912.

Petrus Arens (1900-1907) (Schendelbeke 10 april 1845 - Schendelbeke 22 maart 1918), zoon van Josephus en van Seraphina Schollaert, getrouwd met Catharina Cock, landbouwer, herbergier in de Dagmoedstraat 76 (81 en 88), gemeenteraadslid 1872-1899, schepen van 5 januari 1900 tot 12 januari 1908.

Benedictus (Benoit, Benedict) Vandevelde (1904-1911) (Schendelbeke 17 juli 1853 - Schendelbeke 1 maart 1924), zoon van August (zie schepenen) en van Juliana Van Ongevalle, getrouwd met Amandine Mertens, landbouwer

op de Gentsesteenweg, molenaar, gemeenteraadslid 1882-1903, schepen van 12 januari 1904 tot 5 januari 1912.

Frans Xaveer Schotte (1912-1921) (Schendelbeke 22 september 1858 - Schendelbeke 7 augustus 1935), zoon van Bernardus en van Bernardina De Fru, getrouwd met Bernardina Van Liefferinge, landbouwer in de Dagmoedstraat, gemeenteraadslid 1904-1911 en 1921-1926, schepen van 6 januari 1912 tot 12 juli 1921, dd. burgemeester van 14 mei 1920 tot 12 juli 1921.

Petrus Jozefus (Petrus) Maesfrancx (1912-1913) (Schendelbeke 21 februari 1882 - Steenhuize-Wijnhuize 2 februari 1953), zoon van Leo Ferdinand Bonaventure en van Anna Christina Arens (dochter van Petrus en Rosalia De Mulder), gehuwd met Irene Van Steenberge, kandidaat notaris, bediende in de Kerkstraat (Moenebroekstraat), katholiek, schepen van 6 januari 1912 tot mei 1913. Hij verhuist dan naar Steenhuize-Wijnhuize, waar 'Pierre Joseph' notaris is in de Tolstraat 24 van 1 maart 1913 tot 6 februari 1952.

Gerardus Ghislenus (Gerard) Marginet (1914-1921) (Schendelbeke 20 mei 1872 - Schendelbeke 12 juni 1929), zoon van Frans en van Catharina Van Der Biest, ongetrouwd, landbouwer in de Ganzestraat, katholiek, gemeenteraadslid 1912-1913 en 1921-1926, schepen van 2 januari 1914 tot 13 juli 1921.

Gustaaf Cosijns (1921-1926) (Appel terre-Eichem 24 juli 1884 - Schendelbeke 29 december 1959), zoon van Eugeen en van Catharina De Caesenmacker, getrouwd met Ida Van Liefferinge, metser, winkelier in de Dagmoedstraat, socialist, schepen van 24 oktober 1921 tot 1 maart 1927.

Petrus Matheas Daneels (1921-1932) (zie burgemeesters).

Jan Baptist Engels (1927-1946) (Schendelbeke 30 december 1872 - Schendelbeke 14 maart 1950), zoon van Mauritius en van Marie Therese Rigo, getrouwd met Marie Hermanie Croiseau, metser in koolmijnen in de Vitsenholstraat 269, socialist, gemeenteraadslid 1921-1926, schepen van 2 maart 1927 tot 3 januari 1947. Hij wordt tijdens de oorlog bij besluit van de secretaris-generaal van Binnenlandse Zaken vervangen door **Georges Daneels** (28 september 1941 - 3 september 1944).

Philemond Schotte (1933-1946) (Schendelbeke 20 januari 1881 - Schendelbeke 28 oktober 1959), zoon van Jan Baptist en van Maria Anna Van Mello, getrouwd met Marie Huberta Gemeen, herbergier, likeurverkoper, landbouwer in de Kattestraat 3, socialist, gemeenteraadslid 1927-1932, schepen van 19 maart 1933 tot 3 januari 1947. Hij wordt bij besluit van de secretaris-generaal van Binnenlandse Zaken vervangen door **Hilaire Van Damme** (28 september 1941 - 3 september 1944).

Albert Benediktus (Albert) Schollaert (1947-1952 en 1956-1970) (Schendelbeke 21 november 1915 - Geraardsbergen 19 januari 1993), zoon van Remi Ghisleen en van Maria Daneels, getrouwd met Maria Paula Van Lierde, postbediende, staatsbediende in de Kattestraat, later Pijlekaartstraat 31, katholiek, gemeenteraadslid 1953-1956, schepen van 4 januari 1947 tot 10 januari 1953 en van 21 juli 1956 tot 7 januari 1971.

Felicianus (Felicien) Van Damme (1947-1970) (Onkerzele 6 januari 1905 - Geraardsbergen 27 oktober 1995), zoon van Ferdinand en van Rosalie De Spiegeleer, getrouwd met Mathilde Marie De Boeck, bediende in de Dagmoedstraat 46, katholiek, schepen van 4 januari 1947 tot 7 januari 1971.

Hector Louis (Hector) Schuttysen (1953-1956) (Sint-Maria-Lierde 16 december 1888 - Aspelare 3 januari 1980), zoon van Victor en van Clemence Van Damme, getrouwd met Clementina Bauters en later met Maria Clementina Maesfrancx (zuster van secretaris Gustaaf),

Het station - 1924. Bij de aanleg van de spoorlijn 'Dender en Waas' wordt in Schendelbeke enkel een stopplaats en een wachterhuis voorzien. Pas in 1888 wordt een station gebouwd volgens een typeplan van groepsarchitect Robert. Het hoofdgebouw met verdieping biedt onderdak aan het gezin van de stationschef en een bureel met loket. Het lagere dienstgebouw bevat een ruime wachtzaal en een magazijn. Aan de straatzijde bevinden zich de toiletten en een seinhuisje. De rolbareel wordt bediend vanuit het blokhuis aan de overkant van de straat.

Lemen woning – Désiré De Clercq ca 1890. In de tweede helft van de negentiende eeuw verdwenen één voor één de lemen huizen. Notaris De Clercq fotografeerde nog een uniek exemplaar in de Langemeersstraat.

(melkerij)-bediende, landbouwer in de Moenebroekstraat, katholiek, gemeenteraadslid 1927-1932 en 1947-1952, schepen van 11 januari 1953 tot 2 juli 1956. Hij vertrekt dan naar Aspelare.

Georges Richard (Georges) Delahaye (1971-1977) (Denderwindeke 29 september 1925 - Geraardsbergen 30 september 2004), zoon van Cesar Joseph en Marie Yvonne De Cooman, getrouwd met Marcella Roels, bediende in de Kattestraat, katholiek, schepen van 8 januari 1971 tot 22 maart 1977.

Paul Robert (Paul) Van Lierde (1971-1977) (Schendelbeke 20 augustus 1945), zoon van Denis Camille en van Marie Rachel De

Boeck, bediende in de Kattestraat, katholiek, schepen van 8 januari 1971 tot 22 maart 1977.

C. Gemeentesecretarissen (1830-1977) ⁽³⁾

Joannes Franciscus (Jan Francis) Van Lil (1830-1878) (Schendelbeke 27 november 1803 - Schendelbeke 7 april 1886), zoon van Joannes Franciscus (Jan Frans, burgemeester 1808-1817) en van Maria Josepha Haelterman, getrouwd met Maria Theresia De Beck. Het gezin Van Lil-De Beck heeft zeventien kinderen, waarvan vier tweelingen. Hij is kleine landbouwer en onderwijzer in zijn geboortedorp als hij er op 16 november 1830 ook gemeentesecretaris wordt. Zijn schooltje is

gevestigd in zijn woonhuis in de Kerkstraat (nu Moenebroekstraat).

Jan Baptist Van Lil (1879-1915+) (Schendelbeke 9 juli 1852 - Schendelbeke 30 augustus 1915), zoon van gemeentesecretaris Joannes Franciscus en van Maria Theresia De Beck, getrouwd met Marie Virginie Hendrika Berlangée, landbouwer. Hij volgt in 1879 zijn vader op als gemeentesecretaris en blijft dit tot bij zijn overlijden. Nochtans wordt hij wegens ziekte vanaf 13 augustus 1915 door Philemon De Smet tijdelijk vervangen. Jan Baptist is naast gemeentesecretaris ook verzekeringsagent bij de Compagnie de Bruxelles.

Philemon De Smet (dd. 1915-1919)

⁽³⁾ Rijksarchief Gent, *Provinciaal Archief Oost-Vlaanderen 1830-1850*, gemeentesecretarissen nr. 365/7 en 368/1; Rijksarchief Beveren, *Fonds Provincie Oost-Vlaanderen*, gemeentepersoneel R/66/1 en gemeentesecretarissen R/9 - 181-1, register Schendelbeke 1850-1977.

(Schendelbeke 17 november 1872 - Geraardsbergen 20 januari 1960), zoon van Emile Firmin en van Marie Jeanne De Pril, getrouwd met Rachel Francq, spoorwegbediende. Hij vervangt eerst de zieke Van Lil, maar blijft daarna in dienst. Pas na een aanmaning van de arrondissementcommissaris over het uitblijven van de aanstelling van een secretaris wordt einde 1918 de betrekking open verklaard.

Gustaaf Elie (Gustaaf) Maesfrancx (1919-1952) (Schendelbeke 17 december 1883 - Aspelare 17 oktober 1967), zoon van Leo Ferdinand Bonaventure en van Anne Christine Arens, ongetrouwd. Voor het ambt van secretaris zijn er op 1 april 1919 vijf kandidaten. Pas na drie stembeurten haalt Maesfrancx het van Jules Roels met vijf tegen drie stemmen. Zijn ontslag wordt door de raad aanvaard op 29 oktober 1952. In juli 1856 verhuist hij naar Aspelare.

Frans Joannes Baptist (Frans) De Vos (1952-1977) (Sint-Martens-Lierde 2 september 1928), zoon van Aloïs Martin en van Maria Carolina Bertha De Backer, getrouwd met Maria Vanderstockt. Hij wordt op 31 augustus 1952 uit drie kandidaten gekozen en treedt officieel in functie op 13 december 1952. Na de fusie wordt hij dienshoofd in Geraardsbergen.

D. Parochiegeestelijken ⁽⁴⁾

Pastors (1774-1991)

Egidius Franciscus Audenaert

(1774-1812+) (Sint-Pauwels 31 december 1741 - Schendelbeke 28 september 1812), zoon van Egidius Judocus en van Judoca Van Kerckhove. Hij behaalt het baccalaureaat theologie. Na zijn priesterwijding (1769) wordt hij eerst onderpastoor en in 1774 pastoor in Schendelbeke. Hij is tevens gedurende tweeëntwintig jaar deken van het distrikt Geraardsbergen.

Emmanuel Beygaert (1812-1821) (Erpe 12 oktober 1768 - Erpe 26 maart 1855). Hij is onderpastoor in Oudegem (1800), Erwetegem (1803), Velzeke (1809) en pastoor in Moortsele (1811). Op 25 november 1812 wordt hij pastoor in Schendelbeke en blijft er tot zijn ontslag op 28 december 1821.

Joannes Baptist Van Bol (1822-1823) (Leuven 14 juni 1759). Hij is eerst parochiepriester in Nederhaselt (1818) voor hij op 10 januari 1822 door de bisschop pastoor wordt benoemd in Schendelbeke. Zijn installatie heeft plaats op zondag 23 januari in het bijzijn van de getuigen Joannes Franciscus Schoonheyt, pastoor van Denderhoutem en Cornelis Vande Borght, pastoor van Ophasselt. Op 15 september 1823 krijgt hij zijn overplaatsing naar Zwijndrecht.

Petrus Bonifacius Cannière (1823-1834+) (Izegem 21 augustus 1789 - Schendelbeke 16 november 1834). Hij weigert als seminarist de bisschopsbenoeming de la Brue en wordt hiervoor opgesloten in Parijs ⁽⁵⁾. Op 17 december 1814 wordt hij

priestergewijd en bekleedt hij volgende pastorale functies: coadjutor in Kerkhove (1814), onderpastoor in Wevelgem (1818), Moorsele (1819) en Bellegem (1821). Op 29 september 1823 wordt hij pastoor benoemd in Schendelbeke. Zijn aanstelling gebeurt op 29 oktober onder het waakzaam oog van Cornelis Vander Borght, pastoor van Ophasselt en Livinus Franciscus Roels, pastoor van Vloerzegem. Onder zijn pastoorschap plaatst P. C. Van Peteghem in 1833 het orgel in de kerk.

Joannes Baptist Matthijs (1835-1873+) (Wetteren 10 oktober 1791 - Schendelbeke 14 juli 1873), zoon van Livinus. Hij weigert de bisschopsbenoeming de la Brue en wordt hiervoor opgesloten in Wezel (1813). Na het afleggen van zijn priestergeloften (1817) wordt hij onderpastoor in Sinaai en pastoor in Sint-Jansteen (1825) en Sint-Blasius-Boekel (1825). Op 21 december 1834 krijgt hij zijn aanstelling in Schendelbeke, waar hij op 3 februari 1835 wordt ingehuldigd. De getuigen zijn Joannes Vermeulen, pastoor van Onkerzele en Carolus Joannes Vande Weghe, pastoor van Idegem. Pastoor Matthijs heeft een gedenksteen aan de buitenzijde van het koor van de kerk in Schendelbeke.

Aloysius Verhofstede (1873-1880) (Nieuwerkerken 22 oktober 1823 - Baardgem 1 juni 1900). Priester Verhofstede is achtereenvolgend coadjutor in Melsen (1852), onderpastoor in Doel (1852), Steendorp

⁽⁴⁾ De data steunen hoofdzakelijk op: Dekenaal Archief Geraardsbergen, *Acta Decenatus Gerardimontensis 1812-1996*; LUC SCHOKKAERT (ed.), *Biografisch repertorium van de priesters van het bisdom Gent 1802-1997*, KADOC, Leuven, 1997 (twee delen); MARCEL COCK, FREDDY DE CLOU, *Schendelbeke van Prehistorie over Scentlabeke tot Heden*, Tentoonstellingscatalogus, nr. 162, *Lijst van de pastors van Schendelbeke*, Schendelbeke, 1978, p. 74-75 en nr. 171, *Priesters uit Schendelbeke*, p. 77; HILAIRE VAN MELLO, *Schendelbeke heden en verleden*, Schendelbeke, 1984; YVAN DE SCHINCKEL, *Schendelbeke in vorige eeuwen*, Schendelbeke, 2006.

⁽⁵⁾ Tijdens de Franse overheersing wil Napoleon, tegen alle kerkelijke wetten in, de bisschoppen zelf benoemen. Mgr de Broglie, bisschop van Gent sinds 1807, verzet zich tegen deze bemoeienis van de keizer. Hij valt hierdoor in ongenade en wordt gevangen gezet. In april 1813 benoemt Napoleon M. de la Brue, een kanunnik van Dyon, tot bisschop. Bijna alle priesters van het bisdom weigeren de la Brue te erkennen. Ook de Gentse seminaristen willen hem niet aanvaarden. Hierop worden sommigen opgesloten en naar Parijs gevoerd. De meerderheid echter wordt als dienstplichtigen ingelijfd en naar het fort van Wezel op de Rijn in Duitsland gestuurd. Negenenveertig seminaristen sterven er aan tyfus en rode loop. Na de val van Napoleon worden ze bevrijd op 8 mei 1814.

(1855), Melden (1858) en Kieldrecht (1862). Op 24 juli 1873 wordt hij parochieherder in Schendelbeke. Zijn installatie grijpt plaats op 6 augustus in bijzijn van Ludovicus De Meulenaere, pastoor van Doel en Eduard Van De Vyvere, pastoor van Nieuwerkerken. Hij verlaat de parochie op 14 juni 1880 voor Baarddegem. In 1874 begint pastoor Verhofstede met de bouw van een nieuwe pastorie.

Hippoliet Seraphinus Judocus De Herde (1880-1887) (Dendermonde 20 januari 1831 - Hansbeke 6 februari 1913). Onmiddellijk na zijn priesterwijding wordt hij coadjutor in Schendelbeke (1858). Daarna volgt: onderpastoor in Balegem (1858), Kruishoutem (1869) en pastoor in Letterhoutem (1877). Op 16 juni 1880 krijgt hij zijn overplaatsing naar Schendelbeke. Hij wordt tenslotte op 27 juni 1887 pastoor in Hansbeke.

Benedict Van Den Eeckhout (1887-1892) (Erondegem 20 augustus 1838 - Erondegem 15 augustus 1923). Hij is juist priester als hij leraar wordt in Dendermonde (1866). Zijn pastoraal werk begint als onderpastoor in Evergem (1874). Op 28 juni 1887 stuurt de bisschop hem als hoofd van de parochie naar Schendelbeke. Hij wordt er aangesteld op 10 juli in aanwezigheid van Frans De Smet, pastoor van Evergem en Ludo Sanspeur, pastoor van Idegem. Op 27 januari 1892 ruilt hij Schendelbeke voor Assenede.

Carolus Ludovicus D'Hondt (1892-1912) (Sint-Niklaas 17 april 1846 - Belsele 30 augustus 1916). Hij is leraar in Eeklo als hij in 1871 priester wordt. Hij blijft aan het onderwijs verknocht als leraar in Geraardsbergen (1873) en directeur van het pensioonaat in Grand-Loos (1880). Op 3 februari 1892 aanvaardt hij zijn overplaatsing als pastoor van Schendelbeke. Zijn installatie heeft er plaats op 14 februari. Hij blijft er tot zijn ontslag

Schendelbeke. — De kerk. — L'église

D. Hendrix, 293, Plantijnlei, Antwerpen

De kerk - 1910. De kerk van Schendelbeke wordt voor het eerst vermeld in 1139. Na de verwoesting tijdens de godsdienststoebelen in 1592 krijgt het gebouw een grondige restauratie. Enkel de toren en de traptoren blijven bewaard. In de achttiende eeuw worden de zuidelijke en de noordelijke zijbeuken en het koor vergroot. Op het einde van de negentiende eeuw worden de vensters van het schip en het doksaal en de kerkdeur omgevormd in neogotische stijl.

op 22 oktober 1912.

Achilles Maria Ludovicus (Achilles) Callewaert (1912-1922) (Ronse 27 februari 1866 - Etikhove 13 juni 1933). Priester Callewaert begint zijn loopbaan als leraar aan het Sint-Maartensinstituut in Aalst (1889). Hij is daarna onderpastoor in Moerbeke (1891), Elversele (1896) en Bevere (1898). Op 22 oktober 1912 wordt hij pastoor in Schendelbeke. Zijn inhuldiging gebeurt op 17 november in het bijzijn van kanunnik Benedict Haelterman (afkomstig van Schendelbeke). Hij verlaat de parochie op 21 november 1922 voor Etikhove. Pastoor Callewaert is de stichter van het klooster van zusters Franciscanessen in Schendelbeke.

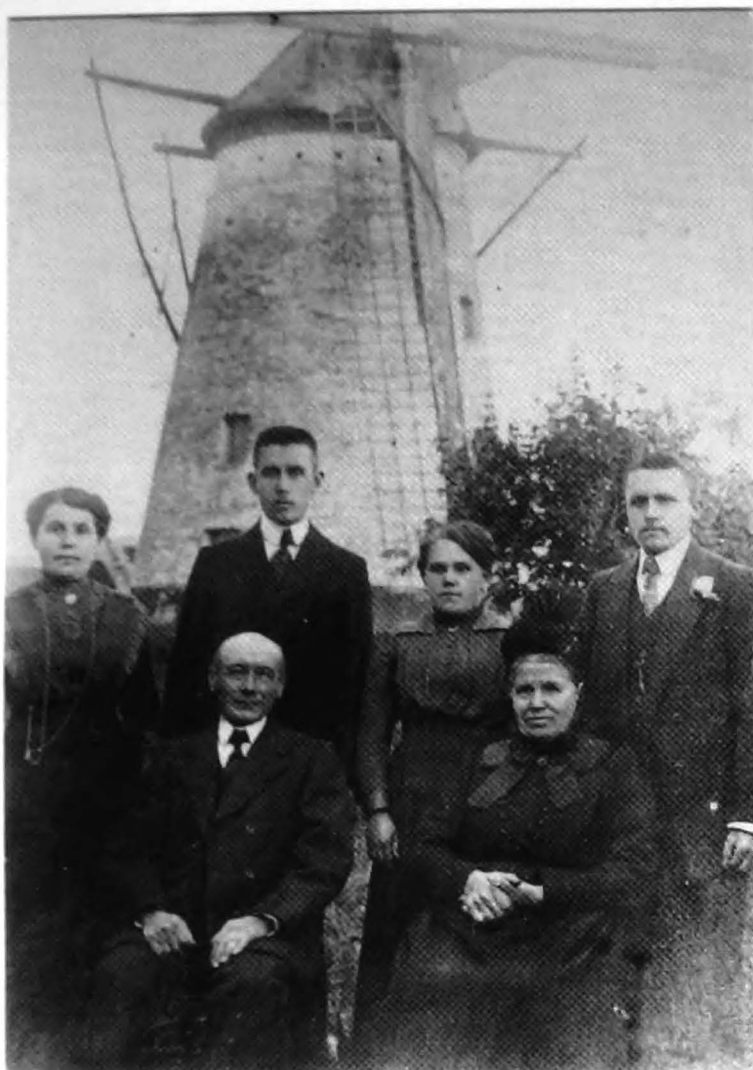
August Debbaudt (1922-1928) (Kruikebeke 22 november 1871 - Sint-

Amandsberg 4 december 1942). Hij is surveillant in het college in Oudenaarde als hij op 4 juni 1898 priester wordt gewijd. Hij is daarna aalmoezenier van het Werk der Vlamingen in Parijs (1903) en onderpastoor in Geraardsbergen (1913). Op 23 november 1922 wordt hij parochiepriester benoemd in Schendelbeke. Zijn aanstelling heeft plaats op 10 december. Zijn getuigen zijn Adolphe Baetens, pastoor van Aspelare en zijn voorganger Achilles Callewaert. Op 1 juni 1928 ruilt hij die parochie voor Heilig Hart Sint-Amandsberg.

Georges De Craene (1928-1935) (Waarschoot 24 juli 1878 - Dendermonde 3 oktober 1945). Eén jaar na zijn priesterwijding (1902) wordt hij leraar aan het Sint-Catharina-college in Geraardsbergen. In 1920 ruilt hij het onderwijs voor directeur van de zusters van Liefde in Bergen. Op 25 juni 1928 wordt hij pastoor benoemd in Schendelbeke. Hij wordt in de parochie verwelkomd op zondag 8 juli. Hij verlaat de parochie op 30 januari 1935 voor Elversele.

Abel Van der Poorten (1935-1943) (Pollare 23 november 1882 - Viane 20 maart 1953), zoon van Constantinus en van Catharina Persoons. Hij is leraar aan het Sint-Gregoriusinstituut in Ledeborg als hij in 1908 priester wordt gewijd. Daarna is hij onderpastoor in Zeveneken (1917) en Onze-Lieve-Vrouw Dendermonde (1925). Op 8 februari 1935 wordt hij pastoor benoemd in Schendelbeke. Zijn aanstelling grijpt plaats op 17 februari. Hij heeft voor getuigen Denis De Mulder, deken van Dendermonde en Emiel Kestens, pastoor van Eksaarde. Pastoor Van der Poorten verlaat de parochie op 5 augustus 1943 voor Viane.

Jozef Van Sterthem (1943-1952) (Velzeke 26 september 1898 - Oostakker 24 november 1961). Pas priester kan hij onmiddellijk aan

De windmolens. Er stonden eertijds twee windmolens in Schendelbeke. Op de Lindekouter bevond zich een stenen windmolen waarvan thans nog enkel de romp overblijft. Hij verving in 1859-1860 een vroegere houten windmolen. De activiteit van de molen hield stand tot 1948. De foto links uit 1910 toont de stenen molen met vooraan de uitbaters: de familie Benedict Van de Velde-Amandina Mertens. Aan het Hollestraatje stond sinds het einde van de achttiende eeuw een houten windmolen. Hij werd in 1946 vervangen door een elektrische molen ingebouwd in de molenaarshoeve. De windmolen verdween een vijftal jaren later. De foto rechts toont de houten molen rond 1930.

de slag als onderpastoor in Welle (1924). Later wordt hij onderpastoor in Denderleeuw (1927) en Onze-Lieve-Vrouw Ninove (1934). Aldaar is hij eveneens leraar aan de Rijksmiddelbare Meisjesschool. Op 24 augustus 1943 wordt hij pastoor benoemd in Schendelbeke. Zijn inhuldiging grijpt er plaats op zondag 12 september in het bijzijn van deken Jozef Walters van Ninove en pastoor Raphaël Van Temsche van Zandbergen. Hij verlaat de parochie op 23 juli 1952 en trekt naar Tereken Sint-Niklaas. Pastoor Van Sterthem eindigt zijn loopbaan als algemeen directeur van de zusters van de Heilige Vincentius in Oostakker.

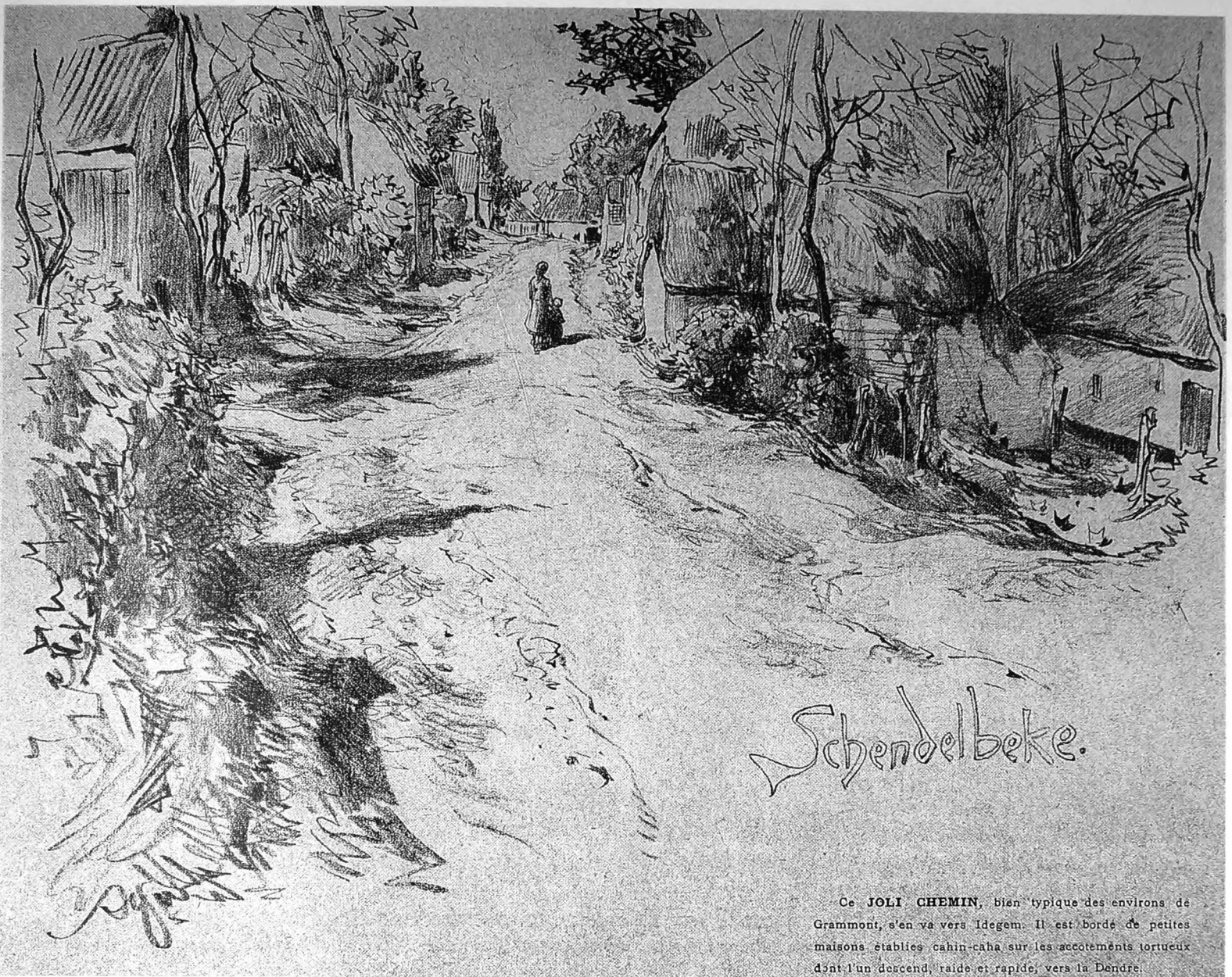
Jozef Van Der Hauwaert (1952-1961) (Nederbrakel 1 januari 1906 -

Brakel 25 maart 1982). Hij is leraar aan het college in Wetteren als hij op 23 april 1934 priester wordt gewijd. Daarnaast is hij aldaar zondagsonderpastoor in Ten Ede (1935) en Overbeke (1938). Hij verlaat het onderwijs als onderpastoor in Zottegem (1940). Op 30 juli 1952 wordt hij als pastoor naar Schendelbeke gezonden. Hij wordt in de parochie ontvangen op 7 september. Pastoor Van Der Hauwaert vertrekt er op 23 juni 1961 voor de pastorale taak in Steenhuize. Zijn laatste opdracht vervult hij als pastoor in Moorsel (1967). Einde 1973 gaat hij op rust in Brakel.

Raymond Van Ruytegem (1961-1965) (Overmere 17 februari 1913 - Belsele 19 juli 1980). Hij is pas priester als hij subregent wordt in

het college in Oudenaarde (1938). Twee jaar later wordt hij onderpastoor in Bazel. Vandaar vertrekt hij op 26 juni 1961 als parochieherder naar Schendelbeke. Zijn inhuldiging heeft er plaats op 30 juli. Op 23 juni 1965 wordt hij pastoor in Rupelmonde, waar hij in 1976 op 65-jarige leeftijd ontslag neemt.

Albert Dewulf (1965-1969) (Oostakker 7 januari 1916 - Nukerke 18 april 1995). Een paar dagen na zijn priesterwijding wordt hij leraar aan het Sint-Antoniuscollege in Ronse (1941). Op het eind van 1950 krijgt hij zijn aanstelling als onderpastoor in Sint-Martinus Ronse. Op 30 juni 1965 wordt hij pastoor in Schendelbeke. Pastoor De Wulf blijft in de parochie tot zijn aanstelling in Heusden op 6 oktober 1969.

Ce JOLI CHEMIN, bien typique des environs de Grammont, s'en va vers Idegem. Il est bordé de petites maisons établies cahin-caha sur les accotements tortueux dont l'un descend, raide et rapide, vers la Dendre.

De Ganzestraat – Armand Heins ca 1900. De woningen langs deze typische valleiweg staan kriskras door elkaar. Langs de zijde van de Dender wordt de helling bijna overal opgevangen door een erf.

Daar neemt hij op 71-jarige leeftijd ontslag.

Oscar Sadones (1969-1993)

(Opbrakel 29 januari 1919 – Ronse 23 november 2004), zoon van Petrus en van Maria Hysselinck. Hij is eerst leraar aan het Sint-Gregoriuscollege in Ledeberg. Daarna wordt hij onderpastoor in Evergem en Geraardsbergen (1961). Op 25 oktober 1969 wordt hij benoemd als pastoor in Schendelbeke. Zijn aanstelling heeft er plaats op zondag 16 november. In augustus 1993 stopt hij en verhuist hij naar zijn geboortedorp Opbrakel.

Op 28 augustus 1994 wordt **Roland Van Rostenberghe**, die al een jaar eerder als parochiaal

beheerder is aangesteld, pastoor in Schendelbeke. Op 11 juli 1995 wordt hij vervangen door pastoor **Alain Babylon**, die dan al Onkerzele en Grimminge bedient. Pastoor Babylon blijft tot 2003 in Schendelbeke. In zijn plaats komt dan **Roger Cosijns** (de pastoor van Ophasselt en Smeerebbe-Vloerzegem).

Priesters uit Schendelbeke

Pius De Strooper(e) (Schendelbeke 21 april 1829 - Denderwindeke 22 november 1901), zoon van (burgemeester) Bernard en van Maria Francisca De Henau. Na zijn priesterwijding op 29 juni 1853 wordt Pius onderpastoor in Sint-Niklaas (1854), Kruishoutem (1866)

en Sint-Martinus Aalst (1868). Hierop volgt parochiepriester in Sint-Antelinks (1874) en tenslotte in Denderwindeke (1877).

Benedictus Joannes (Benedict) Haelterman (Schendelbeke 10 april 1864 - Gent 21 juli 1933), zoon van (schepen) Amand en van Francisca De Smet, broer van (burgemeester) Franciscus. Zijn studies leiden hem in 1886 tot doctor in de wijsbegeerte aan de Pauselijke Universiteit Rome en in 1889 tot bacculaureaat theologie aan de Katholieke Universiteit Leuven. Tussendoor wordt hij op 26 mei 1888 priestergewijd (eerste mis op 29 mei). Professioneel krijgt hij volgende opdrachten: professor dogmatiek aan het Grootseminarie

Gent (1890), erekanunnik Sint-Baafs Gent (1898), directeur zusters van de Heilige Kindsheid Gent (1905), lid bisschopsraad (1909), titulair kanunnik (1911), boekbinder (1915), groot penitencier (1917), grootcantor (1930) en aartsdiaken (1931).

Victor Marginet (Schendelbeke 23 december 1881 - Sint-Denijs-Westrem 18 februari 1949), zoon van landbouwer Frans en van Cathelyne Van Der Biest. Zijn priesterroeping wordt bezegeld op 24 mei 1907. Hij oefent daarna volgende pastorale functies uit: coadjutor in Bambrugge (1907), onderpastoor in Aspelare (1908), Rupelmonde (1910) en Wetteren (1916). In 1927 wordt hij directeur in Sint-Denijs-Westrem.

Joannes Mehaudens (Schendelbeke 7 april 1724 - Lieferinge 12 januari 1807), zoon van N en Petronilla Schollaert. In 1755 wordt hij pastoor in Lieferinge. Ook na zijn priesterwijding onder het nieuwe bisdom Gent blijft hij er op 9 oktober

1802 parochieherder. Hij is dus meer dan een halve eeuw pastoor in Lieferinge geweest.

Henri Omer Antoine (Henri) Van den Bussche (Schendelbeke 8 februari 1920 - Leuven 2 juli 1965), zoon van onderwijzer Florimond en van Maria Ludovica Schotte. Zijn studies bezorgen hem volgende titels: kandidaat letteren en wijsbegeerte, baccalaureaat filosofie, licentiaat kerkgeschiedenis en oriëntalistiek, doctor theologie. Op 2 mei 1943 legt hij zijn priestergeleden af. Hij is daarna professor exegese aan het Grootseminarie Gent (1947), professor aan het Hoger Instituut voor Godsdienstwetenschappen Leuven (1956), professor KU Leuven (1960) en tegelijkertijd president aan het Heilige Maagdcollège in Leuven. Hij krijgt ook nog de titel erekanunnik Sint-Baafs Gent (1956).

Hector Henricus Marie (Hector) Van Der Schueren (Schendelbeke 16 augustus 1860 - Lochristi 29 juni 1913), zoon van landman Pieter

Antoine en van Octavie Marie Virgenie Van Wilder. Hij is pas aangesteld als leraar in Ronse wanneer hij op 22 december 1883 priester wordt gewijd. In 1888 wordt hij directeur van het Sint-Martensinstituut Aalst. Daarna krijgt hij de zorg voor het zielenheil van de parochianen van Lochristi: eerst als pastoor (1906) en later als pastoordeken (1910). Als algemene proost van de landbouwgiilden besteedt hij heel veel studiewerk aan de veredeling van dierenrassen.

Lodewijk (Louis) Vandevelde (Schendelbeke 4 juni 1893 - Oostakker 17 oktober 1974), zoon van molenaar (schepen) Benedictus en van Amandina Mertens. Hij ontvangt op 29 mei 1920 zijn priesterwijding. Zijn in hoofdzaak pastoraal werk bestaat uit: coadjutor in Sint-Gillis-Waas (1920), onderpastoor in Middelburg (1921), Ertvelde (1928), Zeveneken (1936) en Sint-Amandsberg (1938) en pastoor in Zelzate (Debbautshoek). Aldaar gaat hij op 75-jarige leeftijd op rust.

Jozef Constant (Jozef) Van Lil (Schendelbeke 7 december 1898 - Gent 4 april 1988), zoon van gemeentesecretaris Jan Baptist en van Marie Virgenie Hendrica Berlangée. Hij wordt op 29 mei 1926 priester gewijd. Zijn eerste taken voert hij uit in het onderwijs: leraar aan het Sint-Lodewijkscollege in Lokeren (1925) en aan het Sint-Antoniusscollege in Ronse (1929). Daarna belast de bisschop hem met de volgende pastorale opdrachten: onderpastoor in Meerbeke (1935) en Sint-Martinus Gent (1936), pastoor in Onkerzele (1947) en Sint-Antoniuss Gent (1954). Op 70-jarige leeftijd gaat hij er op rust.

De laatste gemeenteraad - 1977. Zittend (v.l.n.r.): Georges Delahaye, burgemeester Gilbert Van Mello, Paul Van Lierde en secretaris Frans De Vos. Staand (v.l.n.r.): Leopold Van Daele, Freddy De Chou, Georges Dierickx, Albert De Brouwer, Antoon Van Der Mijnsbrugge en Richard De Neve.

Freddy DE CHOU
freddy.de.chou@geraardsbergen.be